13de. JAARGANG — CURACAO DEN 1n FEBRUARI 1896 — N° 631

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels f.0.50 voor elken regel meer fl.0.07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire Aruba fl 10.— pa anja.
Un number só fl. 0,20.
Un annucio di 1 te 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl.0.07½.

INDIFFERENTISME.

Verdraagzaamheid, in den waren zin genomen, is eene heerlijke schoone, echt Christelijke deugd. Zij staat bij alle menschen in zulke hooge achting, dat ieder beweert ze te bezitten en zich beleedigd gevoelt, als hem het verwijt van onverdraagzaamheid gedaan wordt.

Als deugd kan zij hierin bestaan, dat men de aangedane beleedigingen of de fouten van anderen geduldig verdraagt. Meestal echter wordt er gesproken over verdraagzaamheid op *godsdienstig* gebied, niet alleen jegens personen, maar ook ten opzichte der *beginselen* en der godsdienstige waarheden. Over deze willen wij thans eenige beschouwingen geven.

Wij willen hier niet spreken van ongeloovigen, die [althans uiterlijk] de goddelijke openbaring verwerpen en zelfs het bestaan van een Opperwezen loochenen; zij moesten eigenlijk totaal onverschillig zijn jegens elke godsdienstige overtuiging en iedereen zijns weegs laten gaan. En toch, zij geven zich ontzettend veel moeite, om in dagbladen en tijdschriften hunne meening, welke eigenlijk geen vaste overtuiging is, aan anderen op te dringen. Aan hen dus weet men, wat men heeft; zij komen rondweg voor hunne opinie uit. Die door hen bedrogen wordt, moet het zich zelven wijten.

Er ligt echter in den geest onzer eeuw eene gevaarlijke richting: die der absolute verdraagzaamheid ook in beginselen; met andere woorden; een volstrekt *indifferentisme* op godsdienstig gebied. Dat onze afgescheiden mede-Christenen, de Protestanten, zulk beginsel huldigen, is gansch natuurlijk; het volgt rechtstreeks uit den grondslag der Hervorming — *het vrije onderzoek.* Immers, indien het waar is, dat de H. Schrift de eenige geloofsregel is, en ieder die kan onderzoeken en naar *zijne* zienswijze verklaren, dan heeft niemand het recht te beweren, dat *zijne* uitlegging de ware en iedere andere eene valsche is. Hij moet derhalve tot de gevolgtrekking komen: het is voldoende, om zijn hoogere bestemming te bereiken, dat men volgens zijne overtuiging God diene en naar die convictie zijn levenswandel inrichte.

Wij willen met een enkel woord er op wijzen, dat de Reformatie den grondslag heeft gelegd tot het moderne *indifferentisme.* Door haar hoofdbeginsel zelf, gelijk boven gezegd is, leidt zij tot onverschilligheid. De geschiedenis leert ons daarenboven het volgende: in de 16e eeuw werd vooral tegen de Katholieke Kerk strijd gevoerd en weinig acht gegeven op de leeringen der verschillende sekten — ofschoon ook toen bestreden. Toen echter, in de 17e eeuw, de sekten zich immer in meer onderdeelen splitsten, en onder haar hevige godsdiensttwisten uitbraken, was men (vooral in Engeland) er op bedacht, om een middel tot herstel der eenheid in geloofszaken te vinden. Dat meende men ook ontdekt te hebben in het *systeem der grondartikelen.* De *Latitudinaristen* (of leeraars van den breeden weg) beweerden: dat het voldoende is de *hoofdbeginselen* van het Christendom aan te nemen; alle overige, door hen niet-*essentiëele* punten genoemd, mocht ieder naar vrije keuze aannemen of verwerpen. Dat stelsel kwam weldra ook in andere landen in aanzien en werd nog breeder gemaakt door het ritualisme der 18e eeuw, op de Protestantsche theologie toegepast. In 1717 werd door Anderson eene vereeniging gesticht, welke het *confessioneele* van den godsdienst aan elk individu overliet; slechts humaniteit en verdraagzaamheid of, gelijk Frederik I van Pruisen zeide: *Ieder kan God op zijne wijze dienen.* Daar kan van verdraagzaamheid geen sprake zijn; er is niets te verdragen — alles is even goed.

Het is dan ook gansch natuurlijk, dat alle consequente Protestanten het indifferentisme huldigen en beweren, dat ieder in zijn geloof het ware geluk kan vinden.

Minder begrijpelijk is het van sommige, die, onder den schoonen tite van verdraagzaamheid, stellingen verkondigen als deze: men moet ieders overtuiging eerbiedigen, en God zal het ook wel zoo nauw niet nemen met hetgeen men gelooft of niet, als men maar braaf leeft.

Zeker, men moet de *personen* eerbiedigen en hen om hunne meening niet haten of afkeerig jegens hen zijn, dat leert ons het gebod der naastenliefde. Men mag echter niet de dwaling met de waarheid gelijkstellen, veel minder nog beweren, dat het ieder vrijstaat te gelooven, wat hij goedvindt. Zulk godsdienstig indifferentisme is ook strijdig met het gezond verstand, gelijk wij in het kort wenschen aan te toonen.

Ieder redelijk mensch, die iets op zijn eerewoord verzekert, verlangt geloofd te worden en beschouwt het als eene beleediging, indien men aan zijne verklaring twijfelt. God, de eeuwige Waarheid en Wijsheid, heeft den menschen de waarheden der goddelijke openbaring verkondigd, *opdat* allen die zouden aannemen en gelooven. Wat doet nu de mensch, die slechts een gedeelte dier waarheden aanneemt en de andere verwerpt of in twijfel trekt? Hij handelt, alsof God hem kon bedriegen, en doet dus der eeuwige Waarheid eene groote beleediging aan, waarvoor God niet onverschillig wezen kan.

Evenmin staat het den mensch vrij, te kiezen *welke* geboden, door den Heer gegeven, hij zal onderhouden of niet. In de geboden toch is de goddelijke wil uitdrukkelijk verklaard, hij derhalve, die ze niet onderhoudt, komt in openlijk verzet met Gods H. Wil.

Iedere geloofswaarheid heeft denzelfden grondslag en dezelfde waarde, omdat zij berust op Gods onfeilbaar woord, men mag dus evenmin een of ander punt als de *gansche* openbaring in twijfel trekken.

Dat alles wordt ons herhaaldelijk door den Goddelijken Heiland verklaard, o. a. als Hij tot Zijne Apostelen spreekt: „Gaat en *onderwijst* ALLE volkeren, hen doopende en *hun leerende onderhouden* ALLES, wat Ik u bevolen heb." Hij gelast Zijnen Apostelen *alle* volkeren te leeren en hen te doen onderhouden, niet enkele punten, maar *alles* wat Hij hun geleerd had.

Het is dus eene ongerijmdheid, eene dwaasheid te beweren, dat de mensch vrij is in de keuze van hetgeen hij te gelooven en te doen heeft, om zijne hoogere bestemming te bereiken. Hier is zijne vrijheid beperkt en gebonden door de uitdrukkelijke verklaring van den Goddelijken wil.

Het indifferentisme werd op staatkundig en maatschappelijk gebied overgebracht en toegepast door *het liberalisme.* Vandaar de verkondiging van een zonder grondslag in de lucht zwevend *Christendom boven geloofsverdeeldheid*; de invoering der godsdienstlooze school; de verklaring der algeheele onafhankelijkheid van den godsdienst en zijne wetten.

Onder den invloed van het neutrale onderwijs, het gebrek aan degelijke opvoeding in het gezin, door de slechte onzedelijke lectuur, door de onverzadelijke zucht naar zingenot, ging bij zeer vele Protestanten en ook bij enkele Katholieken de heerschende geest van onverschilligheid over in volslagen ongeloof — althans in de praktijk. Het liberalisme, dat aan die vernietiging van den gods-

FEUILLETON

UN DOKTER SPIERTOE

—o—

"No ta muchoe gustozo," docter Poulardot dici, "ora hende tin algun amigoe ainda di Colegio."

"Di com", mi a puntra.

"Wel, e Galimard! E sâ fada hende, esai sí."

"Cual Galimard? Esun, koe tabata studią huntoe koe nos na Colegio?"

"E mes!"

"I kiko a socede koe ne?"

"El a bira bieeuw, bieeuw!"

"O, no mas bieeuw koe nos toch. Nos ta di mes edad!"

"O no, awor el tin mas anja koe nos. Lo mi conta bo e historia.

Un luna pasar Galimard a bini na Paris. Pakiko? Pa un motiboe masjar simple. Diez cincoe anja largoe caba el a planta su colo na su pueblo i un dia el a haja idea koe el tabata masjar maloe. El no tabata come mas, el no a bebe mas, el no a droemi mas, alomenos asina el mes dici, i cordando: „Poulardot mi amigoe ta dokter na Paris, le no larga mi moeri. Un dia Domingo mainta 7 ora el a jega i dici, koe le no bai promer coe mi a curele. Bo sâ com mi ta. Mi no kier a mandele bai, i un cuarto di un ora despues el tabatin un kamber banda di mi kamber i podice le ta aja ainda, si mi no a haja un idea, koe a haciele bai.

„El tabata asina fastioso anto?

„Kiko?!.... Falta poco mi mes lo a bai for di cas.

Corda, e homber a drenta den toer kamber, net manera e tabata na su mes cas, el sol tabatin di mester di toer mi tres criarnan, el a troca mi ora di come i toer anoche el a bini cas dos ora i a lamanta toer hende pa motiboe koe el a sera portanan na un manera di mas duroe koe tin."

„Pero su enfermedad?"

„Esai no tabata nifica nada. Diez cincoe anja largoe el a come i bebe bon, el tabata mas salud coe nos."

„I despues?"

„Despues di un dos tres dia el a coeminza kyer. Henter Paris el a pasa rond. El tabata aki masjar contentoe, nunca ainda el a mira Paris, toer cos tabata nobo pa e, caya, plaza, gardin, electricidad etc.

Principalmente telephono a admirele. Mi tin un den mi kamber. Un dia el tabata kyer i a haja un idea. El a papía coe mi for di toer scina di Paris. Cada cuarto di ora: tengelingeling.... i semper Galimard tabatin di papia coe mi. Di binti cuater bez mi a kibra den mi rabia e telephono i f 25 mi tabatin di paga pa nan drechele.

Dia sigiente el a coeminza coe horloge coe ta regla nan mes.

Promer tempoe el no a ripara nan, pero ora toer horloge a keda para pa motiboe di un falta den pipa, el mester a sabi pakiko. Dos ora largoe mi mester a splikele i porfin mi a hibele den fábrica, camina nan ta haci aire drenta den pipanan pa regla mil i mil horloge.

Un disgracia koe mi tambe tabatin un horloge asina, el tabata para den kamber di Galimard. Coe awa ta pasa pipa, bon! pero minuut i oranan, esai ta un otro cos; 12 ora di anoche Galimard tabata sinta ainda jen di admiracion dilanti di mi horloge.

Su marduga mi criar a bini bisa mi, koe Galimard a kibra pipa, sigur el kier a mira com e cos tabata traha

Di repiente mi a haja un bon idea.

„Kiko Galimard ta haci awor?"

„Droemi, e ta ronca ni baca."

Mi a cohe un doosji di polvo di aroz i poco poco mi a bai den su camber. Galimard tabata droemi nanisji den laria. Poco poco mi a jena su cabei i su barba coe e polvo.

Despues di un momento el a parce un homber bieeuw i spiertando Galimard mi a bisele coe cara inocente:

„Lamanta homber! Combai?"

Galimard a bai sinta i manera mi a spanta mi a grita:

„Homber, kiko a socede coe bo? Bo ta henteramente blancoe"

„Blancoe?"

„Si, mira den spiegel!"

Galimard a boela for di su cama, i ora el a mira su cara el a bira bleek i henter su curpa tabata tembla.

„Com ta posible!" el a grita.

„Ma kiko a socede anto?" mi a puntrele.

„Mi no sabi! Mi no sabi!"

Alafin mi dici: „O, awor mi sabi! Bo a misji coe horloge!"

„Si!"

Infeliz, bo a kibrele, mira pipa ta kibra.

Bo ta comprende awor kiko a socede.?"

„No!"

„Wel corda koe tabatin awa den pipa, kiko lo a socede?"

„Camber lo a jena coe awa."

„Si! Pero es koe ta sali for di pipa no ta awa, ma oranan. Bo a biba mas lihe coe otro hende. Ki ora bo a kibrele?"

„12 ora mi ta kere."

„12 ora! Awor ta 9. Anto bo tin awor......hm .... bo tin..67 anja."

Galimard a grita di spantoe. El a bisti su panja i cincoe miuuut despues el a boela bai for di mi cas.

Nunca mi no a mirele mas!

—o—

dienstzin bij het volk krachtig had meegewerkt, werd dood verklaard, en het socialisme trad in zijne plaats, om rust en vrede te storen en de gansche maatschappelijke orde omver te werpen.

Alle halfslachtige stelsels en partijen zullen weldra verdwijnen, en wellicht nog vóór het einde dezer eeuw zal er gestreden worden tusschen de twee machtige kampen, die op den duur alleen bestaan kunnen: geloof en ongeloof, Katholicisme en en socialisme.

Hard en zwaar zal de strijd wezen, doch de Kerk steunt op de goddelijke belofte: *Ik zal met u zijn alle dagen, tot aan de voleinding der eeuwen.* De geschiedenis van 18 eeuwen is daar om te bewijzen, dat de Kerk wel kan vernederd en vervolgd worden — die toekomst heeft haar Goddelijke Stichter haar voorspeld — maar dat zij nooit, noch door dwaling, noch door vervolging, zal overweldigd worden.

De negus Menelik

De jongste gebeurtenissen in Afrika, welke zoo noodiottig waren voor het Italiaansche expeditiecorps, hebben wederom aller aandacht gevestigd op den negus, den keizer of koning der koningen van Abyssinië, Zijn Majesteit Menelik. Het is een merkwaardig persoon deze Menelik. Hij beweert af te stammen van niemand minder dan koning Salomon en zeker is het, dat, al bezit hij niet de wijsheid van den koning uit het Oude Testament, scherpzinnigheid hem allerminst ontbreekt. Hij gaf daarvan de bewijzen in zijne onderhandelingen met de Italiaansche regeering, waarbij de scherpzinnigheid evenwel meermalen ontaardde in list en sluwheid. Over zijn volk en de vele stamhoofden en Rasen, die hem omringen, oefent hij een grooten invloed uit en de Europeesche beschaving versmaadt hij niet, waar het geldt zijne manschappen te wapenen, die van de nieuwste geweren zijn voorzien. Ook heeft hij zich naar Europeeschen trant prachtige paleizen laten bouwen door twee Zwitsersche architecten en vormde hij een soort van hofstoet, gelijk die in de beschaafde landen wordt gevonden. Zijn opperkamerheer is een gewezen olifanten-jager, Mekonas-Abato genaamd, en deze hoveling heeft het voorrecht in oorlogstijd de keizerlijke paraplui van scharlaken met gouden franje boven zijn hoofd te zien ontplooien. Terwijl de vijand dan zijne kogels richt op bedoelde paraplui, houdt Menelik, evenals wijlen koning Achab, zich heel voorzichtig schuil onder zijne beveilhebbers.

De gemalin van den negus Taitou (zijn eerste echtgenoote was Bafana) houdt er ook een heele hofhouding op na. Tot de koningen en stamhoofden, die aan den negus ondergeschikt en cijnsplichtig zijn, behooren o. a. de koning van Godjam, de koning van Djemma, ras Makonnen, gouverneur van Harrar, ras Mangascia, gouverneur van Tigré en zoon van wijlen den negus Johannes en de generaal Guebre Esquere, gouverneur van Leba. Deze laatste moet bijv. ieder jaar 20 kilogram goud en 3000 kilogram olifantstanden aan Menelik opbrengen.

De kosten der huishouding in het keizerlijk paleis worden de eene week door den negus, de andere week zijne gemalin betaald. Deze laatste is steeds zwaar gesluierd en niemand mag de eer hebben, haar te aanschouwen, zoodat, waar zij zich vertoont, een ieder ter zijde gaat.

Ook de voornaamste Rasen voeren een soort van hofhouding, o. a. Mangascia, den zoon van den vorigen negus. Ras Makonnen, wiens leger het corps van majoor Toselli vernietigde, stond in 1885 aan het hoofd van een deputatie, welke naar Italië vertrok om daar met de regeering over de grensafbakening te onderhandelen. Het scheen toen, dat een duurzaam accoord was getroffen en de Ras werd zeer gevierd te Rome.

De gebeurtenissen leverden echter al spoedig het bewijs, dat de Abyssiniërs zich niet met kleine geschenken laten afschepen en voor Italië zeer gevaarlijke tegenstanders zijn.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO

De Gouverneur is verhinderd Zondag 2 Februari a. s. bezoeken af te wachten.

De Adjudant v. d. Gouverneur,
VAN WINGEN.

Het volgende besluit is van gouvernementswege uitgevaardigd:

"De Koers, waartegen de na te melden zilveren munten— mits die gaaf en ongeschonden zijn— in de kolonie Curaçao in 's lands kassen kunnen worden aangenomen, wordt bepaald als volgt: de Fransche vijffrankstukken tegen f 2.35; de Spaansche pilaardaalders tegen f 1.40 en de zilveren Spaansche munten, welke tot deze in eene vaste verhouding staan, naar evenredigheid.

Dit besluit treedt in werking op den dag der uitgifte van het Publicatieblad, waarin het geplaatst is.

Gegeven te Willemstad, den 31sten Januari 1896.

Klinkt dit woord **PILAAR** daalder niet gelijk een sarcasme als benaming voor een muntstuk, dat, ondanks de schutse van het Gouvernement, zoo vast staat, dat het in eens 44% omlaag gaat?

Maar wat zou men anders kunnen verwachten van pilaren en zuilen op den zandbodem van onzen ongezonden mantelijken toestand, dan dat zij de roekeloozen die er op vertrouwen, verplettere!

Van f 2,50 op f 1.40! Van het verschil kon een arme stakker twee dagen zijn gezin onderhouden.

44%. Zegge vier en veertig percent!!

Stel een kleinen winkelier, die er nog een stuk of zes heeft liggen in de overtuiging, dat dit geld zoo vast was als goud. f 6,60 naar de maan....? Neen, dat is niet juist,...: waar zijn ze toch eigenlijk gebleven?

Een koopman, die honderd...... Kom, kom dat is maar gekheid, wij weten allen, dat kooplieden er niet mee zijn blijven zitten.

Vermoedelijk lijdt de koloniale kas een niet onbelangrijk verlies, dat natuurlijk neerkomt op een offer der bevolking aan de macht, de geheimzinnige macht van het geld.

Enfin, als de Regeering er een prikkel en spoorslag in zou gevoelen, om een geregelden toestand te scheppen, wij zouden ons zelfs een grooter verlies getroosten en nog zeggen, dat wij gewonnen hadden.

Is papieren geld van gouvernementswege een onmogelijkheid? Iedereen zou zulk geld verkiezen boven de papiertjes van particulieren, waarmede wij sinds lang overstroomd worden en met welke een nog erger ongeluk *kan* gebeuren dan een daling van vier en veertig ten honderd.

Indien het luiden der alarmklok bij brandgevaar nog verdienstelijk heet, dan behoort men *De Vrijmoedige* dankbaar te zijn, dat zij verleden week de aandacht vestigde op het toen nog dreigend verschijnsel.

—De *Cur. Courant* is aan ons verlangen bereidwillig tegemoet gekomen en besteedt ruim twee lezenswaardige kolommen aan de verklaring van het feit, dat de kooplieden sinds een paar weken reeds weigerden bedoelde munten nog langer voor f 2,50 aan te nemen. Hebben wij haar wel begrepen, dan komt haar redeneering in hoofdzaak op het volgende neer.

De C. C. zet voorop, dat de meening, als zoude de invoer van pilaardollars uit den vreemde de depreciëering beoogd hebben, onaannemelijk en verwerpelijk is.

Zij verkeert in het onzekere zoowel hierover, of er een groote hoeveelheid pilaardollars is geimporteerd, als over de gelegenheid daartoe in het geval n. m. l. van onvoldoende aanwezigheid van die muntsoort in het buitenland.

Zoo de invoer een feit is, dan bestaat nog de mogelijkheid, dat die geschiedde van uit Panama, waar veel Chineezen wonen, en, wellicht tengevolge van den Chineesch-Japanschen oorlog, overvloed van genoemde munten schijnt ontstaan. In dit geval behalde niet de Curaçaosche importeur maar de verzender te Panama de winst.

Maar de *Cur. Courant* laat ook doorschemeren, dat de invoer uit New-York kan geschied zijn.

Volgens haar opinie is er echter ongetwijfeld overdrijving in het spel. Zij houdt het voor onwaarschijnlijk, dat er buitengewoon groote sommen van meer gemelde geldsoort alhier zouden aangebracht zijn.

De weigering der kooplieden om de Spaansche munten langer tegen f 2,50 in ontvangst te nemen rechtvaardigt zij ten volle.

Dezen verkeerden namelijk in de overtuiging, dat er reeds invoer op ruime schaal geschied was, of althans elk oogenblik te verwachten viel. Dit zou onvermijdelijk een daling berokkenen. De verklaarbare zucht om zich tegen een mogelijk verlies te vrijwaren, deed hen besluiten de pilaardollars niet langer in ontvangst te nemen dan tegen de waarde welke zij in zich zelf bezitten. En dat hierin niets laakbaars ligt, zal iedereen beamen.

Nog een enkel woord willen wij hieraan toevoegen. Het is dit.

Indien er, waar ook vandaan, door Curaçaosche kooplieden pilaardollars in groote hoeveelheid zijn geimporteerd, wat, ook al ware het meermalen gebeurd, wel uiterst moeilijk te bewijzen zal zijn en derhalve des te eer mogelijk wordt, dan zal geen eerlijk man betwisten, dat zulk een daad, al is zij niet strafbaar voor de wet, als ongeoorloofd en onzedelijk dient gebrandmerkt te worden. Ook blijkt het wederom helder als de dag, dat ONZE ONGEREGELDE TOESTAND zelfs de koloniale kas er aan blootstelt, de dupe te worden van dezen of genen gewetenloozen schacheraar.

Bij Gouvernements beschikking dd. is de maréchaussée 2e. klasse S. van der Veen, wegens lichaamsgebreken. eervol uit 's lands dienst ontslagen;

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

O. Ommündsen, J. Rengers, Adolfo Robert, Carlota C. de Goico, Adelaida Otto, W. A. d' Arnaud, AntoineLemerre, Guiseppe Brando, Vincenzo di Ruggiero, Isidoro Enrique, Mariet Confesol, Federico Dorn, T. Merino Sabina, Ruperto C. Brito, Isabel Henriquez, Joseph Abonassaly, H. N. Mithelstrden, Calista Vaamon, de Guatire, Felipe Iriarte, J. M. Gragirena.

NEDERLAND.

Het galabal ten Hove den tweeden Januari gehouden was zeer druk bezocht. Aan voor- en achteringang van het Paleis reden van 9 uren af lange reeksen rijtuigen met gasten aan. De kleine balzaal, waar de kapel der schutterij speelde, en de groote danszaal, waar het strijkorkest der koninklijke militaire kapel balmuziek ten gehoore bracht, wemelden van heeren in schitterende militaire of staatsiekleeding. Voorafgegaan en gevolgd door een prachtigen hofstoet, verscheen de koningin-regentes om 10 uren te midden van haar gasten, prinses Elisabeth van Waldeck, die links van haar zuster liep, de balzaal binnenleidende.

De koninklijke gastvrouw droeg een kleed van brocaatzijde, gegarneerd met witte veeren, om den hals een parelsnoer, het kapsel getooid met den nationalen diadeem. De jeugdige prinses had mede een wit balkleed aan. Verschillende personen werden aan de regentes en aan de prinses voorgesteld. Nadat het bal geopend was, heeft H. D. H. tal van malen aan den dans deelgenomen.

De uitnoodigingen voor dit bal waren in de gebruikelijke diplomatieke, ambtelijke en militaire kringen gedaan.

H. M. verliet om middernacht de balsalons.

—H. M. de koningin-regentes heeft f 150 geschonken aan de commissie voor duinbeplanting te 's-Gravenhage, welke zich ten doel stelt werk te verschaffen aan behoeftigen.

—Het bestuur van het Sophia-Kinder-ziekenhuis en pleegzuster-Vereeniging te Rotterdam heeft van H. M. de koningin ontvangen een som van f 150, ten behoeve van het Zeehospitium te Loosduinen.

— Bij Koninklijk besluit is benoemd tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw Mgr. H. van de Wetering, aartsbisschop van Utrecht.

BUITENLAND.

Rome.—De *Osservatore Romano* brengt verslag uit van de milde giften des Pausen gedurende 1895. Zij bedragen 421,434,71 francs, zonder de subsidiën uit de privékas van Z. H. Deze giften zijn toegewezen aan de scholen, die onder toezicht staan en afhankelijk zijn van de Pauselijke commissie.

— Z.Em. kardinaal Gotti heeft den pater Oslaender van de Benedictijner abdij Sint Paul buiten de muren te Rome gewijd. De plechtigheid heeft in allen luister plaats gehad in de patriarchale basiliek van St. Paul, geconsacreerd 28 November 324 door Paus Sylvester I, die onder de regeering van Constantijn den Grooten leefde. De abbé, dom Hemptienne primaat van alle Benedictijner Congregatiën en de abbé's van Mont-Cassin en la Farfa hebben kardinaal Gotti geassisteerd.

— De vertaling van het *motu proprio* van den H. Vader dezer dagen openbaar gemaakt, laten wij hier in haar geheel volgen. „Om de natiën, die in verschillende tijden en om verschillende oorzaken zich van de Roomsche Kerk, haar Moeder, hebben afgescheiden, weer tot de zoo vurig verlangde overeenstemming te brengen van het ware Geloof, hebben Wij, na onzen Apostolischen brief *Proeclara*, met zorg er naar gestreefd, om in zekeren zin dat werk te plaatsen onder nieuwe leiding en tot dat einde liefdevol de eerste uitnoodigingen te doen. Daardoor hebben Wij de hand gelegd aan een onderneming, die, Wij hebben het reeds gezegd, langdurige en volhardende zorgen vereischt, terwijl de uitkomsten zich misschien niet onmiddellijk zullen doen zien. Maar, behalve dat Wij grootelijks ondersteund worden door het volste vertrouwen op den goddelijken Bijstand, hebben Wij daarin de beste medehelpers gezocht; en op de eerste plaats, is het Ons geschikt voorgekomen, met het oog op de belangrijkheid en den omvang van Onze dierbare zonen, de Kardinalen der H. Roomsche Kerk gemeenschappelijk te laten beraadslagen. Door hunne vergaderingen, bij Ons opgeroepen, hebben Wij van het begin af de belangen der Oostersche kerken willen overwegen; en wij hebben ook de Patriarchen der verschillende ritussen van de Oostersche volken bijeen willen roepen, opdat zij er bij tegenwoordig zouden zijn en om hen te hooren. Aldus is het ons gelukkig gegeven geweest, eenige punten vast te stellen en te bepalen, gelijk Wij het gedaan hebben in de laatste Constitutie: *Orientalium dignatus Ecclesiarum*, welke punten, ofschoon zij meer rechtstreeks betrekking hebben op het bewaren en instandhouden van de oude en wettige tucht der Katholieken in het Oosten, toch blijkbaar ook kunnen leiden tot het herstel der Katholieke eenheid onder de andere volken. Daarom, den eersten uitslag der aldus begonnen vergaderingen beschouwend, en overtuigd, dat het geoorloofd is er een krachtige medewerking van te hopen tot het vervullen van het andere gedeelte Onzer plannen, hebben Wij besloten te zorgen, dat deze instelling worde voorzien van een meer vasten regel en de gewenschte stabiliteit, en dat zij, zoolang als de onderhavige zaak het vordert, blijve bestaan en nuttig bloeie volgens Onze verlangens. Met dat doel, door dezen brief Ons besluit tot daad ver-

heffend, stellen Wij vast en besluiten Wij, dat er een bijzondere en vaste Raad zij, anders gezegd eene Commissie, die hare zorgen en haar taak wijdt aan de verzoening der afgescheidenen met de Kerk. Deze commissie zal bestaan uit eenige Kardinalen der H. Roomsche Kerk, die de Paus met name zal aanwijzen, die hij zal voorzitten, en die in zijn tegenwoordigheid de vastgestelde bijeenkomsten zullen houden. De eersten, die Wij tot leden van die Commissie benoemen, zijn: Ledochowski, Langénieux, M. Rampolla del Tindaro, V. Vannutelli, L. Galimberti, H. Vaughan, J. M. Graniello, C. Mazella. Bovendien zal er, gelijk dat het gebruik is, voor de H. Roomsche Congregaties, een voldoend getal Consultoren worden aangesteld, insgelijks door den Paus te benoemen, en onder welke zitting zullen nemen zij, die door de verschillende Oostersche Patriarchen zullen worden aangewezen en die te Rome gevestigd zijn als hun afgevaardigden. Die Consultoren zullen in last hebben, aan de commissie de medewerking hunner geleerdheid, hunner wijsheid en hunner ondervinding te verleenen bij het onderzoek en het blootleggen der zaken, die den Paus en den Kardinalen, wier namen voorafgaan, ter beslissing zullen worden voorgelegd. Het rapport er van zal worden opgemaakt door dengene der consultoren, dien de Paus tot rapporteur der commissie zal benoemen en wien het bijgevolg geoorloofd zal zijn, uit plicht van bediening, bij de pauselijke vergaderingen tegenwoordig te zijn. Deze besluiten, deze decreten, welker goeden uitslag Wij voor alles plaatsen onder de hoede der goddelijke Voorzienigheid, willen en bevelen Wij met het gezag, waarmee Wij zijn bekleed, op vasten grondslag gevestigd te blijven. Gegeven te Rome bij Sint Pieter, den 19 Maart 1895 in het achttiende jaar van Ons Pausschap.

LEO XIII, *Paus.*"

— Jl. Dinsdag 7 Jan. zijn de recepties van het Romeinsche patriciaat begonnen. Aan alle leden van de trouwe Roomsche aristocratie wordt audiëntie verleend.

— Kardinaal Logne zal binnenkort naar Ierland vertrekken. Hij heeft het programma van het nationaal Iersch concilie, dat weldra zal gehouden worden, aan de goedkeuring van Z. H. den Paus onderworpen.

— Z. H. heeft tot kapitein adjudant van den commandant der edelgarde benoemd don Paolo Altieri, prins van Viano.

De Altieri's zijn een familie van oud Romeinschen adel, opklimmende tot het jaar 1000, en die Paus Clemens X onder hare voorzaten telt.

Prins Paolo is 46 jaren oud en gehuwd met gravin Mathilde van Wurtemberg, prinses van Urach.

Italie. — Hoe sterk de aanwas der Katholieke macht in Italië is, daarvan getuigt de volgende correspondentie, gezonden aan het *Berliner Tageblatt.*

"De macht der clericalen neemt hier schrikbarend toe. Het volk, weinig gesticht over de zegeningen, die het van den Staat ontvangt, waarvan het niet meer dan *belastingen* ziet, valt den clericalen te liever bij, naarmate dezen zich listiger (!!) als volksvrienden voordoen. Terwijl de regeeringskringen zich weinig om den kleinen man en de boeren bekommeren, stichten de clericalen overal spaarbanken, bureau's van werkverschaffing, enz. en leggen zij zich toe op *practische volksverheffing.* Zoo wint het clericalisme overal sympathie; deze sympathie geldt nu nog wel enkel zijn stoffelijke hulp, maar mettertijd wordt dit zeker een moreele invloed. Deze invloed is voor de liberalen zeer gevaarlijk. (Wat een wonder! Red. Amigoe) Van welke beteekenis de hier aangewezen feiten zijn, toonde de onlangs gehouden Katholiekendag te Bergamo. De prefect had aan die 10.000 vergaderden, op last van minister Crispi, verboden hun plan door te voeren van met ontrolde vaandels door de stad te trekken; zij hebben er zich niet aan gestoord. Zij hebben een feestmaal van 500 couverts in de open lucht gehouden. 's Avonds zijn zij onder trompetgeschal en met wuivende vaandels naar hunne dorpen teruggekeerd; niemand durfde hen lastig vallen! Deze vergadering verdient hierom vooral de aandacht, daar ook elders de clericale partij zich organiseert op practisch socialen grondslag en, door de behartiging der stoffelijke belangen des volks, begrijperlijkerwijze meer propaganda maakt dan de liberalen met mooie declamaties en Garibaldi-hymnen!"

Wat de liberale correspondent daar berichten moest, deed hij blijkbaar niet gaarne! Des te meer vreugde gevoelen de Katholieken, als zij dit vernemen!

Duitschland. — Den vierden Januari ten kwart voor elven overleed te Berlijn de 75jarige prins Alexander van Pruisen. De keizer en keizerin waren aan zijn sterfbed. De overledene was generaal der infanterie en een neef van den ouden keizer Wilhelm I. Prins Alexander was ongehuwd.

— De oud-Katholieke bisschop Reinkens is te Bonn 4 Januari overleden.

Joseph Hubert Reinkens werd 1821 te Burtscheid bij Aken geboren.

Na eerst eenigen tijd als arbeider in een fabriek werkzaam geweest te zijn, wijdde hij zich aan de studie der theologie. Eerst studeerde hij te Bonn en daarna te München, waar hij den graad van doctor in de godgeleerdheid verwierf. Vervolgens ging hij naar Breslau, waar hij in 1893 tot buitengewoon en in 1857 tot gewoon hoogleeraar in de godgeleerdheid werd aangesteld.

In 1870 sloot Reinkens, die reeds in 1850 wegens zijn geschrift: „De Paus en het Pausdom" een berisping van hooger hand had ontvangen, zich aan bij Döllinger, toen deze in 1870 zich verzette tegen het besluit van het Concilie, waarbij de onfeilbaarheid des Pausen werd afgekondigd. Sedert dien tijd behoorde Reinkens tot de hoofdleiders der oud-Katholieken, die hem tot hun bisschop te Bonn benoemden.

— Den 1n Januari was het 90 jaren geworden, dat Beieren tot een koninkrijk verheven is. In het Pressburgsche vredesverdrag werd den 26 December 1805 de aanneming van den koningstitel voor de keurvorsten van Beieren en Wurtemburg bedongen. De proclamatie, waarbij zij dien titel aannamen, werd door keurvorst Max Jozef onder dagteekening van 1 Januari 1806 uitgevaardigd.

Engeland en Transvaal. — Spoediger dan men verwacht had is de crisis in de Transvaal beslist en wel ten nadeele der Engelschen. Wel is waar heeft het den schijn, alsof de Engelsche regeering er geheel buiten staat, maar ieder twijfelt er aan of dit ook gebeurd zou zijn, als de coup gelukt was, en de Transvaal in één slag onder Engelschen invloed was gekomen.

Bijzonderheden over den strijd bij Krugersdorp waar Jameson's bende werd verslagen, blijven schaarsch. Toch kan men eenigszins nagaan wat er gebeurd en wat de uitwerking van den strijd is. Blijkens een telegram van den heer De Wet, den Engelschen agent te Pretoria, bevinden zich in Krugersdorp 30 gewonden, terwijl ruim 500 man door de Boeren gevangen genomen werden. Het aantal gesneuvelden is nog niet juist op te geven, maar tot dusver zijn reeds 70 lijken begraven en waarschijnlijk zal het aantal gevallenen nog wel grooter zijn, daar nog telkens lijken door de Boeren worden gevonden.

Van Engelsche zijde wordt beweerd, dat Jameson's nederlaag hoofdzakelijk moet worden geweten aan de vermoeidheid zijner manschappen, die reeds een geforceerden marsch van vier dagen achter den rug hadden. Maar dit verdient weinig geloof; want Jamesons manschappen begonnen den aanval en tastten de positie aan, door de Boeren bij Krugersdorp ingenomen. Dat de strijd hevig is geweest, blijkt wel uit het feit, dat het gevecht acht uren heeft geduurd, van drie uur 's morgens tot 11 uur 's avonds.

Toen Jameson het vruchtelooze van zijne pogingen inzag gaf hij zich den volgenden dag over. Het is te begrijpen, dat de Engelschen, die optraden als aanvallers grooter verliezen leden, dan de Boeren, die er zich toe bepaalden den aanval af te slaan, maar toch wekt het bevreemding, dat de verliezen zoo groot waren, daar het leger bestond uit goede soldaten, aangevoerd door officieren welke allen reeds hunne sporen verdiend hadden. Van de 700 man, die onder Jameson de grenzen overtrokken werden 80 gedood en 30 gewond, terwijl 559 gevangen genomen werden, zoodat het leger der muiters vernietigd is. Er is geseind dat de aanvoerder Jameson gefusilleerd is, maar later wordt gemeld, dat hij en de officieren voor een krijgsraad zullen terecht staan.

De Keizer van Duitschland richtte aan president Krüger het volgende telegram: „Ik wensch u oprecht geluk, dat het u, zonder de hulp van bevriende mogendheden in te roepen, met uw volk gelukt is, steunende op eigen kracht, tegenover de gewapende scharen die als verstoorders van den vrede in uw land binnendrongen, den vrede te herstellen en de onafhankelijkheid des lands tegen de aanvallen van buiten te beschermen.

WILHELM."

Volgens den heer Dilke moet Duitschlands houding in deze hoofdzakelijk worden toegeschreven aan den wedstrijd, die tusschen de Duitschers en Engelschen op commercieel gebied bestaat.

Ook in Frankrijk en te St. Petersburg neemt men het op voor de Transvalers. Van uit die laatste stad schrijft men aan de *Kolnische Zeitung:*

„De Russische pers veroordeelt eenstemmig de rustverstorende politiek, welke Engeland in alle richtingen volgt. De bladen sporen de regeeringen, wier streven is den vrede te handhaven, aan, bij hun houding te volharden en die gevaarlijke politiek te stuiten en te neutraliseeren, daar deze verwikkelingen ten gevolge kan hebben, waardoor de geheele wereld wordt bedreigd."

De Engelsche minister Chamberlain heeft ook gesproken tot een deputatie van kooplieden die handelsbetrekkingen met Zuid-Afrika hebben. Hij zeide:

„Voor zoover ik den toestand kan beoordeelen, is het gevaar verdwenen dat het tot nieuwe ongeregeldheden zal komen. De regeering hoopt, dat de vriendschappelijke raad, aan de Transvaalsche regeering gegeven, om welwillende aandacht te schenken aan de grieven der *Uitlanders*, niet zonder uitwerking zal blijven. Deze hoop wordt versterkt door het politiek beleid en de bezadigdheid, waarvan president Krüger reeds blijk heeft gegeven. De regeering handhaaft de conventie van het jaar 1884, want wat er nu is voorgevallen, kan Engeland niet nopen het standpunt te verlaten, bij deze conventie ingenomen."

Het voornaamste dezer bespreking is wel, dat Engeland zijn standpunt in 1884 ingenomen, waarbij bepaald werd dat de Transvaal zonder bewilliging van koningin Victoria geen tractaten met eenige vreemde mogendheid mag sluiten, handhaaft, zoodat van onafhankelijkheid, waarvan Duitschlands keizer gewaagde, geen sprake kan zijn. De president Krüger is het echter met die zienswijze niet eens, want in zijn dankbetuiging aan keizer Wilhelm spreekt hij ook wel degelijk van de onafhankelijkheid, zeggende:

„Ik betuig uwe Majesteit mijn zeer innigen en diepgevoelden dank voor den welgemeenden gelukwensch mij door uwe Majesteit gezonden. Met Gods hulp hopen wij ook verder te doen, wat in ons vermogen is, tot handhaving onzer zoo duur gekochte onafhankelijkheid en tot bevestiging onzer dierbare Republiek."

Al wordt die zaak geschikt zonder verder bloedvergieten, dan is het toch best mogelijk, dat de vrede in Europa daardoor in gevaar wordt gebracht.

President Kruger heeft ten opzichte der muiters een bewijs gegeven van groote bedaardheid en zelfbeheersching, daar hij anders ten minste de aanvoeders der bende, die buiten het gemeenschappelijk recht stonden, had kunnen doen nederschieten.

Hoewel de Engelschen de daad van Jameson veroordeelden, misschien wel omdat geheel Europa zulks doet, zoo vergeven zij toch keizer Wilhelm niet, dat hij president Kruger geluk wenschte en vooral niet de uitdrukking „dat gij den vrede wist te herstellen en de onafhankelijkheid des lands tegen de aanvallen van buiten te beschermen." Daarin ligt duidelijk het bewijs, dat Duitschland evenmin als de Transvaal de van Engelschen kant opgeworpen fictie erkent: dat de Boeren-republiek in Engeland haar suzerein te erkennen zou hebben. In de Londensche conventie van '84 werd uitdrukkelijk deze, in het Prætoria-verdrag van '81 bestaande clausule, geschrapt. Engeland heeft in 1884 nog slechts een zeker recht van protest behouden tegenover de door de Z. A. R. te sluiten verdragen. En voor de groote Europeesche mogendheden kan het geen twijfel lijden, of deze door ve-

dragen bevestigde en officieel erkende onafhankelijkheid der Republiek bestaat. Die opvatting komt duidelijk in het licht in de zorgvuldig opgestelde keizerlijke dépêche.

Hierover is dan ook, de Londensche pers woedend. De officieuse *Standard* noemt het verzenden van dit telegram een beslist onvriendschappelijke daad, zoo al niet tegen de Engelsche regeering dan toch tegenover het volk. Indien Duitschland's regeering er bij volhardt onze suzereine rechten te miskennen, zou het een einde maken aan de vriendschappelijke betrekkingen tusschen beide landen, zegt het blad. Het betoogt verder, dat het dringend noodzakelijk is den Duitschers en hun keizer aan 't verstand te brengen, dat noch Duitschland nog eenige andere mogendheid, behalve Engeland, rechten bezit in de Transvaal.

De *Times* en andere bladen spreken in gelijken geest. In tegenstelling met die heftige artikelen verklaarde, zooals wij boven zagen, Sir Charles Dilke voorheen minister van buitenlandsche zaken in het kabinet-Gladstone, dat Duitschlands optreden ten gunste der Transvaal volstrekt niet moet beschouwd worden als een bewijs van 's keizers vijandelijk gezindheid tegen Engeland.

Een uit Pretoria ontvangen telegram vermeldt, dat de overheid aldaar in het bezit is van documenten, waaruit duidelijk blijkt, hoe de jongste troebelen kunstmatig werden verwekt en alleenlijk ten doel hadden om eene samenzwering te doen gelukken, waarvan het einde zou geweest zijn eene nieuwe aanhechting der Transvaal. Men zal deze stukken, die te pas kunnen komen; wel goed bewaren.

— De *Daily Chronicle* verneemt, dat 8000 gewapende Boeren zich om Pretoria verzameld hebben. Volgens den reporter der te Johannesburg verschijnende *Star*, die bij Jameson's overgave tegenwoordig was, zouden de Engelschen toen nog 600 man sterk zijn geweest, met 8 Maxim-, 2 Gardner-kanonnen en ettelijke honderden geweren en revolvers. De aanblik der gevangenen was, toen zij op het marktplein te Krugersdorp aankwamen, deerniswekkend.

De Boeren verkeerden en praatten vrijelijk met de krijgsgevangenen. Zij gaven den Engelschen eten, dat dezen verslonden. Zelfs stonden de Boeren hun van hun eigen beperkten voorraad af, terwijl zij volgens het Engelsche blad hunne bewondering te kennen gaven over de dapperheid der Engelschen; alleen Jameson werd vijandig toegeschreeuwd, toen hij op de markt verscheen. De aanvoerders der Boeren onderdrukten echter terstond de betooging. Voorloopig werden Jameson en zijne officieren in de rechtbank opgesloten; daarna werden zij in een boerenwagen, met matrassen belegd onder sterk geleide naar Pretoria gevoerd. Spoedig volgden de manschappen, meerendeels op eigen paarden.

Koningin Victoria is zeer verontwaardigd geweest over keizer Wilhelm's telegram aan president Kruger, waarvan zij het eerst hoorde door lord Salisbury. Volgens de *Westminster Gazette* heeft de koningin haren kleinzoon een brief geschreven, waarin zij uitdrukking gaf aan haar misnoegen.

Aan sommige politieke diners te Londen wordt, in toosten op het koninklijk gezin, de naam van den Duitschen keizer opzettelijk weggelaten, welke demonstratie dan met geestdrift wordt begroet.

Het vertrek van admiraal Bedford aan de Kaap naar de Delagoa-baai wordt officiëel bevestigd. De namen van de schepen, waaruit het nieuwe smaldeel bestaat, zijn *Royal Oak, Revenge, Theseus, Gibraltar, Hermione* en *Charybdis*.

De *Times* keurt het zenden van Engelsche oorlogsschepen naar de Delagoa-baai goed met het oog op het plan, dat volgens gerucht bestaan heeft, om Duitsche matrozen te Lorenzo Marquez aan wal te zetten, met het doel naar de Transvaal op te rukken. Het blad zegt, dat dit nog erger daad van vrijbuiterij zou zijn dan die van dr. Jameson, als gelast door een gevestigden staat, een geregelde regeering.

De *Times* weigert te gelooven, dat Portugal medeplichtig was aan dit voornemen, ofschoon het niet onwaarschijnlijk is, dat aan dit rijk goedkeuring gevraagd werd tot zulk een deloyaal optreden tegen het met Portugal bevriende Engeland.

De berichten in de Engelsche bladen over de voorgenomen wapeningen maken groot sensatie. Vele avondbladen maken berichten openbaar onder het opschrift: Engeland en de oorlog. De regeering heet voornemens, om, zoodra het parlement geopend is, een wetsontwerp in te dienen, strekkende om het batig overschot, dat anders voor schulddelging gebruikt wordt, aan te wenden voor de versterking der marine.

De kletterende maritieme en militaire oorlogstoebereidselen van Engeland worden te Berlijn uiterst kalm opgenomen, en er wordt tamelijk onverholen de aandacht op gevestigd, dat de bezetting van Egypte door Engeland de diplomatie reeds een voldoende aanvalsvlak aanbiedt, waardoor zoo noodig de al te heftige oorlogslust van de Engelschen tot bedaren kan worden gebracht.

Sir Hercules Robinson kwam te Pretoria aan en werd aan de Vaalrivier ontvangen door den hoofdrechter Kotze. De straten van het station tot het hotel waren afgezet voor het publiek. Kruger ontving Robinson; het resultaat van het onderhoud is nog niet bekend.

Er heerscht een bittere anti-Engelsche stemming onder de burgers, die alleen in bedwang worden gehouden door den machtigen persoonlijken invloed van Kruger. De Boeren zijn verontwaardigd, dat zij hun boerderijen en hun bezigheden in den steek moeten laten. De geheele Zuid-Afrikaansche Republiek en de Vrijstaat zijn onder de wapenen.

Volgens een telegram uit Pretoria vordert de Transvaalsche regeering verbanning van Cecil Rhodes en Jameson uit Afrika, en een ontzaglijke schadevergoeding van de Chartered Company.

De krijgsraad der Boeren heeft Jameson ter dood veroordeeld door den kogel, maar Kruger heeft de uitvoering van het vonnis geschorst.

Johannesburg heeft zich onvoorwaardelijk overgegeven. De wapenen werden uitgeleverd. Kruger heeft zijn voornemen te kennen gegeven, Jameson en de overige gevangenen aan de grens van Natal over te leveren aan den gouverneur van de Kaapkolonie.

De crisis is voorbij; alle gevaar op verdere vijandelijkheden is uit den weg geruimd. Cecil Rhodes is als minister president der Engelsche Kaapkolonie afgetreden.

Amerika. — Tegelijk met het bericht van het overlijden van dr. Reinkens te Bonn is uit New-York de tijding gekomen, dat abbé Bouland, die tengevolge zijner betrekkingen met Döllinger afvallig werd, te New-York zijne dwalingen heeft afgezworen in handen van pater Pardoux, provinciaal der Jezuïeten, en tot de Moederkerk is teruggekeerd.

BUSQUEMOS LA VERDADERA CAUSA

DURANTE el escesivo frio del último invierno, se encontraron en Londres muchas personas muertas en sus propias casas. No había misterio alguno respecto á ninguno de los casos. Sin alimento, sin fuego. Esto esplicaba la triste historia. El enemigo que les había quitado la vida, era la *Pobreza*, el único malhechor que no está al alcance de la policía y de los jueces. Si estos rígidos cadáveres hubieran sido los de gente rica y de posición, cuanta no hubiera sido la excitación, que de moverse y correr la policía secreta; que de extensas columnas en los periódicos comentando tales casos; que avalancha de preguntas y teorías de todas partes, pues siempre la *causa desconocida* levanta y despierta el interés y la investigación. Sin embargo, cuan trivial es el caso de algunas personas muertas de hambre y de frío, aunque en sí sea muy triste comparado con el problema, de las *causas desconocidas* de las *enfermedades*, lo cual barre diariamente multitudes de la raza humana en todas las estaciones. Véase un ejemplo:

"Por espacio de cuatro años," dice un corresponsal, "había sufrido grandes dolores en el estómago, en la cabeza, en los miembros todos y, más ó menos en cada parte de mi cuerpo. Perdí el apetito, y si tomaba alimento, no era ni por deseo, ni por gana, sino por la necesidad de tener que hacerlo así. Tenía un gusto desagradable en la boca, y después de comer sufría languidez, pesadez en el pecho y gran acedia en el estómago. Un fluido agrio me subía algunas veces á la garganta, con una sensación acre y ardorosa.

"Así pues, como es de inferir, tomaba el menor alimento posible, por lo que inevitablemente me puse débil y nervioso. á causa de la falta de alimento. Mi condición era muy complicada y alarmante. Si comía, el alimento me castigaba, como si el comer fuera una ofensa contra la naturaleza. Si *no* comía, caía en la debilidad y con los dolores, como si la dieta fuese una equivocación y un crimen.

"Y lo que más aumentaba mi ansiedad mental, era mi imposibilidad para conocer cual podria ser la *naturaleza y causa* de mi enfermedad. Estando pues ignorante de este punto vital, todos mis esfuerzos para conseguir alivio y curación, eran por consecuencia, esperimentos, hechos solamente á ciegas. Me sería imposible aunque á ello me viera obligado, espresar con palabras cuanto he sufrido.

"Hice uso de muchas medicinas sin ningun buen resultado, hasta habiendo descrito mi estado á Juan Villareal, empleado en la muy conocida droguería de Don José Rodriguez de esta localidad, dicho señor me recomendó, afortunadamente, que tomará el Jarabe Curativo de la Madre Seigel. Compré una botella inmediatamente y despues usé tres mas, teniendo el gran gusto de decir que su resultado fué notabilísimo. Bajo la influencia de este medicina (la cual merece indudablemente llamarse "*curativa*") los síntomas disminuyeron rápidamente y en poco tiempo mi enfermedad desapareció por completo, llévandose consigo, una tos muy pertinaz que me había molestado desde que era niño. Hoy soy uno de los más activos defensores del Jarabe Curativo de la Madre Seigel, y agradezco mucho á Vd. el haberlo introducido en España.

"También he aprendido por medio de la publicación que Vd. hace, que mi verdadera fermentación era indigestión ó dispepsia, y que varios dolores, fuera de los del estómago, eran producidos por la enfermedad de la comida en aquel órgano. Esta información, que resuelve el misterio que envuelve á tantas enfermedades dolorosas, será indudablemente de gran valor al público en general. (Firmado) Pedro Muñoz Rodriguez." Belmez, Enero 20 de 1895.

Solo tenemos que añadir, que el señor Rodriguez tiene razón en adoptar la teoría de su enfermedad esplicada en el pequeño tomo, cuyas copias enviamos gratis á cuantos las piden. Al curar esta prevalente enfermedad el Jarabe Curativo de la Madre Seigel, no solo hace desaparecer los sufrimientos, sino que tiende también (poniendo á las gentes en disposicion de trabajar) á reducir la pobreza misma, entre aquellos que necesitan trabajar para hacerse de alimentos y de fuego en el hogar. (1)